

17.

Miłość kobiety i mężczyzny jako zadanie¹

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój emocjonalno-duchowy

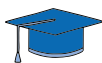
1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność tworzenia trwałych więzów miłości pomiędzy kobietą i mężczyzną

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wychowanie do miłości

¹ „Miłość bowiem nigdy nie jest czymś gotowym, czymś tylko «danym» kobiecie i mężczyźnie, ale zawsze jest równocześnie czymś «zadany». Tak trzeba na nią patrzeć: miłość poniekąd nigdy nie «jest», ale tylko wciąż «staje się» w zależności od wkładu każdej osoby, od jej gruntownego zaangażowania”. K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015, s. 124.

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Czy odpowiedzialna miłość ogranicza ludzką wolność?
- Czym jest subiektywizm i obiektywizm w relacji do miłości?
- Wzajemne kształtowanie kobiecości i męskości.
- Miłość dąży do integracji zarówno „w” osobie, jak i „między” osobami².

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Wartość osoby związana jest z (istotą) godnością osoby.
- Miłość jest przeciwieństwem utylitaryzmu.
- Więzy wspólnego dobra i wspólnego celu jednoczy osoby, jest podstawą miłości³.

Zasady

- Kształtuję w sobie umiejętność dawania i przyjmowania: przedmiotów, życzliwości, uczuć.
- W odniesieniu do drugiej osoby zawsze stosuję normę personalistyczną.
- Z osobą, którą kocham, świadomie wybieram cele wspólnego działania.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Powołanie małżeńskie to forma życia, która jest zarówno wyborem, jak również darem osobowym.
- Miłość małżeńska powinna być wierna i wyłączna, pomiędzy kobietą i mężczyzną.
- Współżycie seksualne jest znakiem miłosnego zjednoczenia osób.

² Por. tamże, s. 105.

³ „Jedynę wyjście z tego nieuchronnego egoizmu istnieje tylko poprzez uznanie poza dobrem czysto subiektywnym, tj. poza przyjemnością, dobra obiektywnego, które może również jednoczyć osoby – i wówczas nabiera cech dobra wspólnego. To wspólne dobro obiektywne jest fundamentem miłości, a osoby razem wybierając to wspólne dobro równocześnie mu się podporządkowują. Dzięki temu łączą się z sobą prawdziwym, obiektywnym węzłem miłości, który pozwala im wyzwalać się od subiektywizmu oraz ukrytego w nim nieodzownie egoizmu”. Tamże, s. 40.

Zasady

- Zjednoczenie osobowe i seksualne dąży do wyrażenia miłości i przekazania życia.
- Wychowuję dziecko do miłości.
- Chronię miłość przed wypaczeniami, błędami i zanikiem.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Miłość wyraża się poprzez troskę o rozwój drugiej osoby⁴.
- Miłość z natury jest wzajemna⁵.
- Wartość ciała i wartość płci opierają się na wartości osoby.

Zasady

- Jestem gotowy na przyjęcie dobra, jakie stanowi drugi człowiek.
- Oddanie siebie, swojej własnej osoby realizuję poprzez wolną wolę.
- Wartości seksualnej nie traktuję w oderwaniu od osoby drugiej płci.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Analiza tekstu ks. Jana Twardowskiego *Poczekaj*⁶.

Nie wierzysz – mówiła miłość
w to że nawet z dyplomem zgłupiejesz
że zanudzisz talentem
że z dwojga złego można wybrać trzecie
w życie bez pieniędzy

⁴ „W ramach współżycia czy współistnienia wszyscy muszą stale z całą sumiennością i z całym poczuciem odpowiedzialności zabiegać o to podstawowe dobro każdego i wszystkich zarazem, jakim jest po prostu «człowieczeństwo» czy też – inaczej się wyrażając – wartość osoby ludzkiej”. Tamże, s. 33.

⁵ „Miłość bowiem sprawia, że osoba właśnie chce siebie oddać innej – tej, którą kocha. Chce niejako przestać być swoją wyłączną własnością, a stać się własnością tej drugiej. [...] Miłość idzie poprzez taką rezygnację, kieruje się jednak tym głębokim przeświadczeniem, że rezygnacja ta prowadzi nie do pomniejszenia i zubożenia, ale wręcz przeciwnie – do rozszerzenia i wzbogacenia egzystencji osoby. Jest to jakby prawo «ekstazy» – wyjścia z siebie, aby tym pełniej bytować w drugim”. Tamże, s. 112.

⁶ J. Twardowski, *Poczekaj*, w: tegoż, *Miłość której nie widać nie zasłania sobą*, wybór i oprac. Maria Biżek, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2004, s. 11.

w to że przepiórka żyje pojedynczo
 w zdartą korę czeremchy co pachnie migdałem
 w zmarłą co żywa pojawia się we śnie
 w modnej nowej spódnicy i rozciętej z boku
 w najlepsze najgorsze
 w każdego łosia co ma żonę kłepę
 w dziewczynkę z zapalkami
 w niebo i piekło
 w diabła i Pana Boga
 w mieszkanie za rok
 Poczekaj jak cię rąbnę
 to we wszystko uwierzysz

Wychowawca organizuje spotkanie, podczas którego poruszony zostaje temat wartości miłości ludzkiej. Powyższy utwór jest punktem wyjścia do dyskusji. Uczniowie próbują odpowiedzieć na pytania: jak miłość jest przedstawiona w utworze, jakie ma cechy, jaki staje się człowiek, gdy zacznie żyć miłością i jaki staje się dla niego świat, gdy jest w nim obecna miłość, czy miłość ma związek z wiarą człowieka, czy prawdziwa miłość jest możliwa?

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczeń wie, że istotą miłości jest pragnienie dobra umiłowanej osoby – bezinteresowny dar z siebie. Zdaje sobie sprawę, że miłość jest normą moralności. Tworzy więzy miłości w oparciu o logikę daru: pełne obdarowanie sobą i przyjęcie tego daru. Młody człowiek rozumie, że przyjęcie życia i darowanie życia w miłości jest powołaniem małżeństwa. Miłość ludzka afirmuje całą osobę. Przeżywana wartość seksualna zostaje włączona w wartość osoby. Człowiek wie, że miłość to nie tylko uczucie. Gotów jest świadomie szukać dobra z innymi, podporządkować się temu dobru ze względu na innych lub innym ze względu na to dobro. Miłość traktuje jako twórczą więź, zadaną na całe życie. Nie pojmuje miłości w oderwaniu od odpowiedzialności za kochaną osobę.

1.10. ZAGROŻENIA

Brak postawy personalistycznej w wychowywaniu do miłości może spowodować uformowanie się u młodego człowieka poglądu utylitarystycznego. Istnieje zagrożenie, że w swym postępowaniu zaczniesz kierować się zasadą użyteczności. Zasada maksymalizacji przyjemności przy równoczesnej minimalizacji przykrości może stać się wówczas normą ludzkiego postępowania. „Istotny błąd leży w uznaniu samej przyjemności za jedyne lub największe dobro, któremu wszystko inne w działaniu człowieka i społeczeństwa ludzkiego winno być podporządkowane”⁷. Przyjemność będzie jedyną motywacją dla ludzkiego działania. Młody człowiek nie zechce uznać, że „[...] to co jest prawdziwie dobre, to, co mi nakazuje moralność i sumienie, łączy się właśnie z pewną przykrością, a domaga się rezygnacji z jakiejś przyjemności”⁸.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Miłość pomiędzy mężczyzną a kobietą jest szczególnym rodzajem miłości. Ewoluuje wraz z rozwojem emocjonalno-duchowym człowieka. Inna jest miłość wieku dorastania, a inna pomiędzy dwojgiem dorosłych, ukształtowanych ludzi. Najlepszą podstawą dla miłości jest postawa wzajemnego zrozumienia i chęć wspólnego dobra. Miłość pomiędzy kobietą a mężczyzną powinna dążyć do zjednoczenia w związku małżeńskim, w którym w pełni może się realizować. To właśnie w nim najlepiej kształtuje się kobiecość i męskość.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Wiersz Adama Mickiewicza pod tytułem *Do M* jest idealnym przykładem utworu traktującego o miłości pomiędzy kobietą a mężczyzną. Jego bohaterami

⁷ K. Wojtyła, *Miłość...*, dz. cyt., s. 38.

⁸ Ponadto Wojtyła dodaje: „Ta przykrość zresztą, tak jak i przyjemność, z której w danym wypadku rezygnuję, nie jest czymś ostatecznym dla mojego rozsądnego postępowania. [...] Przyjemność bowiem z samej swojej istoty jest dobrem tylko aktualnym i tylko danego podmiotu, nie jest dobrem ponad-podmiotowym, transsubiektywnym. Jak długo więc to dobro jest uznawane za całkowitą podstawę normy moralnej, tak długo nie może być mowy o jakimś wychodzeniu poza to, co jest tylko dla mnie dobre”. Tamże, s. 38-39.

jest para, która rozstała się, lecz miłość między nimi tak naprawdę nie zgasła całkowicie. Jest to jeden z najpiękniejszych i jeden z najchętniej czytanych wierszy naszego wieszca.

Precz z moich oczu!... posłucham od razu,
Precz z mego serca!... i serce posłucha,
Precz z mej pamięci!... nie... tego rozkazu
Moja i twoja pamięć nie posłucha.

Jak cień tym dłuższy, gdy padnie z daleka,
Tym szerzej koło żałobne roztoczy...
Tak moja postać, im dalej ucieka,
Tym grubszym kirem twą pamięć pomroczy.

Na każdym miejscu i o każdej dobie,
Gdziem z tobą płakał, gdziem się z tobą bawił,
Wszędzie i zawsze będę ja przy tobie,
Bom wszędzie cząstkę mej duszy zostawił.

A. Mickiewicz, *Do M*,
[online:] <http://znanewiersze.pl/adam-mickiewicz/do-m>
[dostęp: 15.02.2021].

Jak widzimy w powyższym przykładzie, miłość między kobietą a mężczyzną stanowi w życiu każdego człowieka bardzo ważny element sfery emocjonalnej. Potrafimy pamiętać naszych ukochanych jeszcze przez długi czas, znajdując wspomnienia ukryte w przedmiotach, miejscach czy zdarzeniach. Dlatego tak ważna jest miłość odpowiedzialna, która dąży do tego, abyśmy chcieli dla naszej ukochanej osoby tylko tego, co najlepsze i nie czynili jej krzywdy ani przykrości.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

PS 10.

I dlatego nie przestaję prosić Chrystusa oraz Matki Piękną Miłości za tę miłość, jaka rodzi się w młodych sercach. Wielokrotnie w życiu dane mi było niejako z bliska towarzyszyć tej miłości młodych ludzi. Poprzez to doświadczenie pojąłem, o jak istotną sprawę tutaj chodzi, o jak doniosłą, o jak wielką. Myślę, że przyszłość człowieka waży się w znacznej mierze na szalach tej zrazu młodzieńczej miłości, którą Ty i Ona, którą Ty i On odkrywacie na szlakach Waszej młodości. Jest to poniekąd wielka Przygoda, ale jest to też równocześnie wielkie zadanie.

Mamy tu do czynienia z dwoma ważnymi aspektami: eros jest niejako zakorzeniony w naturze człowieka; Adam poszukuje i „opuszcza ojca swego i matkę swoją”, by odnaleźć niewiastę; jedynie razem przedstawiają oni całokształt człowieczeństwa, stając się „jednym ciałem”. Nie mniej ważny jest drugi aspekt: ze względu na ukierunkowanie zawarte w akcie stworzycym, eros kieruje człowieka ku małżeństwu, związkowi charakteryzującemu się wyłączością i definitywnością; tak i tylko tak urzeczywistnia się jego głębokie przeznaczenie. Obrazowi Boga monoteistycznego odpowiada małżeństwo monogamiczne. Małżeństwo oparte na miłości wyłącznej i definitywnej staje się obrazem relacji Boga do Jego ludu, i odwrotnie: sposób, w jaki miłuje Bóg, staje się miarą ludzkiej miłości. Ten ścisły związek między erosem i małżeństwem występujący w Biblii prawie nie znajduje sobie podobnych w literaturze pozabiblijnej.

DCE 11.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Jak lilia pośród cierni, tak przyjaciółka ma pośród dziewcząt. Jak jabłoń wśród drzew leśnych, tak ukochany mój wśród młodzieńców. W upragnionym jego cieniu usiadłam, a owoc jego słodki dla mego podniebienia. Wprowadził mnie do sali biesiadnej, i godłem jego nade mną jest miłość. [...] Połóż mnie jak pieczęć na twoim sercu, jak pieczęć na twoim

Pnp 2,2-4; 8,6-7a;
por. Rdz 1,27-29;
1 Kor 13,1.

ramieniu, bo jak śmierć potężna jest miłość, a zazdrość jej nieprzejednana jak Szeol, żar jej to żar ognia, uderzenie boskiego gromu. Wody wielkie nie zdołają ugasić miłości, nie zatopią jej rzeki.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Miłość małżeńska zawiera jakąś całkowitość, w którą wchodzi wszystkie elementy osoby – impulsy ciała i instynktu, siły zmysłów i uczuć, dążenie ducha i woli. Miłość zmierza do jedności jak najbardziej osobowej, która nie tylko łączy w jedno ciało, ale prowadzi do tego, by było jedno serce i jedna dusza. Wymaga ona nierozzerwalności i wierności w całkowitym wzajemnym obdarowaniu i otwiera się ku płodności. Jednym słowem chodzi o normalne cechy charakterystyczne każdej naturalnej miłości małżeńskiej, ale w nowym znaczeniu, gdyż sakrament nie tylko je oczyszcza i wzmacnia, ale wynosi tak, że stają się wyrazem wartości prawdziwie chrześcijańskich.

KKK 1643;
por. 1602; 1603.

IV. LITERATURA

- Bajda J., *Rodzina miejscem Boga i człowieka*, wyd. Fundacja Pomoc Rodzinie, Łomianki 2005.
- Benedykt XVI, *Enc. Deus caritas est. O miłości chrześcijańskiej*, Wydawnictwo M, Kraków 2006.
- Doherty W.J., *Jak trzymać się razem w świecie, który chce nas rozdzielić*, tłum. E. Kopocz, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006.
- Grün A., *Otwórz serce dla miłości*, tłum. N. Stelmaszyk, wyd. Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha, Poznań 2007.
- Grzybowski J., *Nas dwoje. Przed nami małżeństwo*, Wydawnictwo M, Kraków 2009.
- Jan Paweł II, *List apostołski Parati semper do młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 3, *Listy*, Wydawnictwo M, Kraków 2007, s. 251-275.

- Jan Paweł II, *Przyszłość idzie przez rodzinę. Z nauczania Ojca Świętego o miłości, małżeństwie, rodzinie*, wyd. Księgarnia Świętego Wojciecha, Poznań 1983.
- Kiernikowski Z., *Dwoje jednym ciałem w Chrystusie*, Promic–Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa 2015.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Mickiewicz A., *Do M*, [online:] <http://znanewiersze.pl/adam-mickiewicz/do-m> [dostęp: 15.02.2021].
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Słownik małżeństwa i rodziny*, red. E. Ozorowski, Wydawnictwo ATK–Fundacja Pomoc Rodzinie, Warszawa–Łomianki 1999.
- Timmel P. i C., *Dlaczego warto się zaręczać? Odpowiedź dla dwojga zakochanych*, tłum. J. Kotowska, Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha, Poznań 2005.
- Twardowski J., *Budzić nadzieję. Abecadło dziewięćdziesięciolatka*, wybór i oprac. A. Iwanowska, wyd. Oficyna Wydawnicza Aspra-JR–Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2005.
- Twardowski J., *Poczekaj*, w: tegoż, *Miłość której nie widać nie zasłania sobą*, wybór i oprac. Maria Biżek, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2004, s. 11.
- Twardowski J., *Zaufałem drodze. Wiersze zebrane 1913-2006*, wybór i oprac. A. Iwanowska, wyd. Oficyna Wydawnicza Aspra-JR, Warszawa 2007.
- Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015.
- Zarembowie A. i B., *Szkoła miłości, czyli jak po ślubie nie być samotnym?*, wyd. Gaudium, Lublin 2017.

FILM EDUKACYJNY

Miłość kobiety i mężczyzny jako zadanie

https://youtu.be/lx5mc_832JU

